

378.147(082)

Т 78

*Міністерство освіти і науки України
Криворізький державний педагогічний університет
Кафедра педагогіки і методики трудового
та професійного навчання*

**ТРУДОВА ТА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
МОЛОДІ НА ЗАСАДАХ ОСОБИСТІСНО
ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ**



*Присвячено 75-річчю Криворізького
державного педагогічного університету*

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції (21-22 жовтня 2004 р.)

записки Харківського гуманітарного інституту "Народна українська академія". – Том IV. – Х.: Око, 2001. – С. 517

3. Бужина І. В. Проблема духовної культури особистості. Загальна характеристика // Наука і освіта: Спецвипуск. – 1997. – Квітень. – С. 40–43.

4. Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти // Інформаційний збірник МОУ. – 1996. – №13. – С.2–15.

5. Педагогіка и психология высшей школы. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 544с.

6. Семиченко В.А. Психология общения. – К.: Центр "Магистр-8", 1997. – 152 с.

7. Юрченко В. Оптимізація взаємин у системі "студент-викладач" // Освіта і управління. – 1997. – №3. – Т.1. – С.103–110.

Кучер З.С.

Криворізький ДПУ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ "ОБЛАДНАННЯ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА"

Метою написання даної статті стало дослідження, узагальнення досвіду та розробки тестових завдань при вивченні спеціальних дисциплін. Актуальним для вищої школи є наукові дослідження спрямовані на створення психолого-педагогічних та дидактичних умов досягнення високого рівня підготовленості майбутніх учителів обслуговуючої праці до професійної діяльності. Значний внесок в цьому зроблено А.М.Алексюком, О.Романовським, Ю.А.Устинюк, П.А.Юцявічене, та ін.

Та в той же час проблема ще залишається остаточно невирішеною. Необхідно, наприклад, розробити чіткі, науково обґрунтовані критерії оцінки навчальних досягнень при виконанні комплексних завдань самостійної роботи студентів, експериментально перевірити їх доцільність з кожної дисципліни, необхідно навчити студентів самостійно працювати над змістом навчального матеріалу, оцінювати власні навчальні досягнення.

Аналізуючи досягнення системи вищої освіти США, О.Романовський стверджує, що вся система модульного навчання спрямована на навчання студентів самостійно вчитися, самостійно приймати рішення, самостійно мислити, самостійно вирішувати проблеми й самостійно досягати результатів [1, с.44]. Ми знайшли можливість доцільно добрати елементи наукових досягнень для забезпечення ефективного вивчення обладнання швейного виробництва.

Курс “Обладнання швейного виробництва” вивчається студентами на першому курсі в системі модульного навчання, тому програма розділена нами на три модулі, кожний із яких містить навчальну інформацію на трьох рівнях складності. Перший рівень, на нашу думку, необхідно засвоїти не менше ніж на 90%, так як він містить основні поняття дисципліни і є основою для вивчення наступних рівнів модуля. За таких умов студент отримає тільки оцінку “задовільно” або може перейти до опанування змісту навчання на вищому рівні.

Зміст другого рівня модуля студенту допустимо засвоїти на 80%, щоб отримати оцінку “добре”, або перейти до вивчення наступного рівня складності. Для досягнення високого рівня навчальних досягнень студенту необхідно опанувати третій рівень складності змісту навчання не менше ніж на 75%. Таким чином для студента, що претендує на високу оцінку мінімальний загальний відсоток опанування змісту всього курсу в цілому буде становити 81%.

О.Романовський зробив критичний аналіз використання тестового контролю у вищій школі США та можливості запровадження тестів у вітчизняній вищій школі. Важливо, що результати тестування (кредитні години, екзаменаційні оцінки, бали якості знань, сумарний та середній бали успішності, кількість спроб для складання іспитів, рекомендації адміністрації закладу) зазначаються у підсумковому додатку до диплому, який отримує студент [1, с.44]. Така практика заслуговує на увагу.

Досліджуючи досвід підготовки кадрів в університетах Європи та США Ю.А.Устинюк надає перевагу системі “point rating”, яка базується на ІКІ (індивідуальному кумулятивному індексі [2,с.15]. Враховуючи доцільність запровадження вказаної системи при вивченні курсу ОШВ, програма якої окрім змісту навчальної інформації включає ряд завдань тренувального та навчаючого характеру, що виконуються студентами в аудиторний та позааудиторний час під керівництвом викладача, консультанта або самостійно.

Ми погоджуємося із визначенням П.А.Юцявичене про важливість такого критерію формування модулів як відкритість діагностування на початку вивчення кожного рівня змісту навчального матеріалу [3, с.102]. Студенту надається можливість ознайомившись із метою засвоєння певної частини курсу та бачити кількісну оцінку певного виду навчальної роботи.

З переходом на викладання дисциплін у системі модульного навчання є можливість врахування та фіксації балів якості знань, сумарного та середнього балів успішності. Доцільним, на нашу думку, є використання комп’ютерного та письмового аудиторного та домашнього самостійного тестування, яке здійснюється у визначені терміни та за певний виділений час.

Студентам надано можливість набрати максимальну кількість балів за кожний вид навчальної діяльності. Лабораторні дослідження та тренувальні вправи можна оцінити за критеріями, які відображають якість навчальної роботи. Наприклад, при вивченні модуля М2/1 студенти виконують лабораторну роботу та тему “Заправлення та робота на швейних машинах човникового стібка”. Вправи необхідно виконати на обладнанні класу 2–М з ручним та ножним приводами, 142–М “Чайка”, 1022–М. Завдання згруповано у трьох рівнях складності, оцінювання є обов’язково диференційованим. На нашу думку такий підхід стимулює студентів до виконання складніших завдань. У відповідності до визначених завдань розроблено критерії їх оцінювання:

Рівні	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів		
		2–М	142–М	1022–М
I рівень	1. Вміння управляти ножним та електричним приводами швейної машини.	2	2	2
	2. Вміння користуватись моталкою	2	2	2
	3. Вміння правильно заправити нитки в машини	2	2	2
II рівень	1. Вміння правильно встановити голку в машинах.	3	3	3
	2. Вміння регулювати натяг ниток голкової та човникової.	3	3	3
	3. Вміння виконувати на швейних машинах паралельні строчки із закріпками на кінцях.	3	3	3
III рівень	1. Вміння виявити та усунути неполадки в човникових швейних машинах.	4	4	4
	2. Вміння читати кінематичні схеми.	4	4	4
	3. Вміння якісно виконувати різні види швів із використанням пристосувань.	4	4	4
	Всього	81 бал		

Окрім цього, після виконання кожної лабораторної роботи, що є завершенням одного із рівнів або модуля в цілому, студенту запропоновано виконати тестові завдання, які також представлено в трьох рівнях. При складанні тестових завдань до курсу ОПВ ми керувались такими вимогами: 1) питання та завдання сформульовані таким чином, щоб у змісті навчального матеріалу не було повторення фрази; 2) питання сформульовані коротко, чітко та однозначно; 3) оцінка кожного тестового питання та завдання визначена у балах та обґрунтована і буде використана при самооцінюванні або взаємооцінюванні ідентично; 4) до кожного тесту розроблено еталони правильних відповідей; 5) тестові завдання поділено на три рівні складності; 6) при розробці тестових завдань лабораторної роботи враховано всі види діяльності студента при проведенні лабораторних досліджень; 7) визначені показники, за якими здійснюється оцінка якості виконаних завдань; 8) питання охоплюють всі теми змісту навчального матеріалу.

За рекомендацією П.А.Юцявичене ми об’єднали тести одного рівня в один комплекс, який називають батареєю тестів, а тести різного рівня складності об’єднали у сходинки [3, с. 104]. Вибір порядку виконання

тестів – батареї залишаємо на розсуд студента. Вибір порядку вивчення змісту навчального матеріалу за модулем в цілому або у вибраному рівні складності визначає і порядок контролю за тестом–батареєю або за тестом–сходінками.

Перевірили коефіцієнт надійності батареї тестів одним із статистичних методів, скориставшись формулою Кадера–Ричардсона:

$$r = \frac{p}{p-1} \cdot \left(1 - \frac{\sum b \cdot d}{o^2} \right)$$

p – число операцій в тесті; b – доля вірно виконаних операцій одним студентом; d – доля операцій виконаних одним студентом з помилками; S – сума добутку результатів за b та d для всіх студентів; O – дисперсія результатів виконаних студентами тестів.

Перевірка надійності тестів проводилась за трьома рівнями складності та кожному модулю окремо. В результаті встановлено, що надійність батареї тестів модулів М2 та М3 становить по $r = 0,95$, а модуля М1 $r = 0,87$. Це можна пояснити як більшою кількістю операцій, так і більшою практичною спрямованістю змісту навчального матеріалу другого та третього модулів. Із загальної кількості тестових завдань та вправ студент може отримати 1500 балів. Підсумкова оцінка буде “відмінно” за умов, що студент набирає 81–100% правильних відповідей; “добре” – 64 – 80%; “задовільно” – 65–53%. Студент має можливість повторити курс, якщо оцінка нижче бажаної.

Експериментально встановлено один із показників валідності тестів – діагностичну цінність. При виконанні тестових завдань сильніші студенти обирали вищий рівень складності і показували кращі результати, слабкіші – гірші результати. Надійність тестів перевірялась при повторному контролі. З метою достовірності відповідей та щоб виключити запам’ятовування місця розміщення правильної відповіді, порядок викладання питань та порядок відповідей тестів змінювався. В результаті отримали приблизно такі ж результати.

Таким чином, ми встановили, що розроблена нами програма та методичне забезпечення сприяє формуванню у студентів прагнення до самовдосконалення, самооцінки власних навчальних досягнень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Романовський О. Особливості вищої освіти в США //Рідна школа.–2000.–№1.–С.39–51.
2. Устынюк Ю. Роль химии в НТР и подготовка кадров //Вестник высшей школы.–1988.–№12.–С.11–20.
3. Юцявичене П. Теория и практика модульного обучения.–Каунас: 1989.–272с.